

výšenecká sebejistota, byla to neustálá pochybnost o smyslu a mezích filozofie a filozofování, úsilí nalézt cestu filozofie pro

všední den k člověku jako cestu člověka k filozofii a cestu člověka k člověku.

Jan Zouhar

Dvojitě výročí doc. RNDr. Jana Šupky (15. 1. 1931 – 16. 12. 2011)

Letos si připomínáme půlkulatá výročí narození i úmrtí významného didaktika geografie docenta Jana Šupky. V tomto roce by se Jan Šupka dožil 85 let.

Po absolvování Pedagogické fakulty MU v roce 1953, obor přírodopis – chemie – zeměpis, nastoupil svoji učitelskou kariéru jako učitel Gymnázia Mikuláše Koperníka ve slezském Bilovci. Přestože se v roce 1959 vrátil do rodného Brna na Pedagogický institut (v roce 1964 byl institut transformován na Pedagogickou fakultu Univerzity J. E. Purkyně), na Bílovec a svoje působení na gymnáziu nikdy nezapomněl a často na tuto dobu vzpomínal.

Na Pedagogické fakultě MU se zpočátku pod vedením zakladatele moderní české „metodiky zeměpisu“ prof. O. Tichého zaměřoval především na didaktiku geografie, teorii a praxi geografického vzdělávání a koncepční otázky profesní přípravy učitelů zeměpisu. Ve své samostatné výzkumné činnosti se věnoval výchově k životnímu prostředí, regionálnímu principu, formování osobnosti učitelů zeměpisu a dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků.

Během svého téměř čtyřicetiletého působení na PdF MU byl nucen reagovat na mnoho změn. Změny školského systému a učitelské přípravy několikrát ovlivnily i změnu názvu vysoké školy, fakulty a katedry. Měnila se délka, obsah a rozsah studia učitelství, jeho zaměření a četnost aprobačních skupin. Stejně bouřlivě se proměňoval také název oboru, v němž se profiloval. Jeho posluchači studovali metodiku zeměpisu, později teorii

vyučování zeměpisu, didaktiku zeměpisu a didaktiku geografie.

Celou svou vysokoškolskou kariéru usiloval o to, aby budoucí učitelé zeměpisu na základních a středních školách byli dobře připraveni pro své náročné povolání nejen odborně, ale i didakticky. Za svou publikační a přednáškovou činnost byl v roce 1996 oceněn Bronzovou medailí MU.

Jan Šupka byl rovněž propagátorem zeměpisných soutěží, kterých se aktivně zúčastňoval v porotách, a napomáhal tak talentovaným žákům a studentům oboru geografie. V roce 1998 byl rovněž u zrodu Zeměpisné olympiády, která i jeho zásluhou dostala svoji celostátní podobu a dodnes je zařazena do soutěží podporovaných MŠMT ČR.

Byl autorem či spoluautorem více než stovky vědeckých prací i studijních textů z didaktiky geografie. Autorsky se spolupodílel na přípravě dvou vysokoškolských učebnic didaktiky geografie (1980 a 1993/1994), které jsou dosud jediným uceleným dílem pojednávajícím o geografickém vzdělávání v Česku. Svůj význam dodnes neztratily jeho práce o terénní výuce v zeměpisu, problémovém vyučování a učení v zeměpisu a texty týkající se cílů a obsahů geografického vzdělávání.

Dlouhodobě udržoval osobní kontakty s odborníky v zahraničí. Přínosem pro celé jeho pracoviště byla spolupráce s didaktiky geografie na Univerzitách v Greifswaldu a v Drážďanech. Vyvrcholením těchto snah byly výměny učitelů a studentů, kteří na těchto pracovištích měli možnost představit

své práce týkající se výzkumu v geografickém vzdělávání.

V jeho osobním životě hrála významnou roli jeho maminka, o kterou se staral, nejbližší rodinou mu byla jeho sestra a neteř, kterým věnoval většinu svého času po odchodu do důchodu.

Bylo nám ctí poznat doc. Jana Šupku jako laskavého vysokoškolského učitele,

odborníka na geografické vzdělávání a kolegu. V jeho osobnosti ztratila didaktika geografie jednoho z významných představitelů tzv. zlaté éry didaktiky geografie 70. let 20. století, která dodnes v mnoha aspektech nebyla překonána.

Eduard Hofmann, Petr Knecht

Redakci Universitas došlo

pokračování ze str. 34

Martin Kvízda, **Politika hospodářské soutěže na železnici – teorie, zkušenosti a praktická aplikace**. Masarykova univerzita, Brno 2016. ISBN 978-80-210-8299-1.

Pro evropské železnice se na prahu 21. století otevřela nová šance a nová výzva, kterou nemohou využít strnulé státní monopoly, ale jen znovu oživené, podnikatelské a podnikavé dopravní firmy na liberalizovaném a vnitřně konkurenčním trhu dopravních služeb. Takto chce své železnice vidět i Evropská unie a k tomuto cíli směřuje své reformy v členských zemích. Nedílnou součástí liberalizace je také dohled nad regulérní konkurencí mezi dopravci. Jak ale posoudit regulérnost soutěže na tak specifickém trhu, jakým jsou železniční dopravní služby? Jak identifikovat dominantního dopravce a jeho konkurenty? Jak zjistit intenzitu konkurence, preference cestujících a možnost použití alternativních dopravních služeb? Kniha hledá odpovědi v teorii hospodářské soutěže, ale i v praktických aplikacích a reálných zkušenostech.

Alena Křížová, Martina Pavlicová, Miroslav Válka, **Lidové tradice jako součást kulturního dědictví**. Masarykova univerzita, Brno 2015. ISBN 978-80-210-8081-2.

Integrální součástí kulturního dědictví středoevropských národů se staly jevy tradiční lidové kultury. Na Národopisné výstavě československé (1895) byly položeny základy jevu označeného jako folklorismus, dále rozvíjeného a zapojovaného do společenského a kulturního života. Ve 20. století se v důsledku politického vývoje v Československu přístup k lidové kultuře měnil a česká společnost k němu zaujímala různé, často ambivalentní postoje. Publikace provádí analýzu různých forem využívání (a zneužívání) lidové kultury od doby konce 19. století po současnost, a to ve sféře folklorní (scénický folklorismus), v oblasti lidové umělecké výroby (svéráz, ULUV) a v souvislosti se stavebními projevy zahrnujícími zejména lidovou architekturu a její ochranu a revitalizaci.

Christophe Cusimano, **Du rose aux reflets bleus. Bashung entre les lignes**. Masarykova univerzita, Brno 2015. ISBN 978-80-210-8263-2.

Kniha vychází z překvapivého zjištění, a to že neexistuje žádná sémantická studie zabývající se písněmi Alaina Bashunga. Zatím co jsou k nalezení četné biografie tohoto zpěváka, není tomu tak v případě textových analýz jednotlivých jeho písní, které by osvětlily podstatu jejich poetičnosti. Tato publikace, zpestřena ilustracemi a otázkami, které pomohou studentům v přípravě jejich vlastních analýz, shromažďuje rozbory následujících osmi písní: „Le dimanche a Tchernobyl“, „Venus“, „J’passe pour une caravane“, „Elvire“, „Osez Josephine“, „Les mots bleus“, „Angora“ a „Comme un Lego“. Může zcela posloužit jako učebnice, ale také jako soubor krátkých studií z oblasti interpretační sémantiky.

pokračování na str. 65.